

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 20, za pol leta Kron 10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“: Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Popolnitev ministrstva.

DUNAJ 13. (Izv.) V poučenih političnih krogih se zatrjuje, da se v najbližjem času popolni ministrstvo. Danes se je pogajal ministrski predsednik grof Stürgkh z železniškim ministrom baronom Försterjem, da bi prevzel trgovinsko ministrstvo, železniško ministrstvo pa generalni ravnatelj sekcijski načelnik Bahnant. Kot kandidat za portfelj trgovinskega ministra se imenuje sekcijski načelnik baron Fries, za poljedelskega pa dr. Horaček oz. Günther.

Proti Hohenburgerjevemu ukazu.

PRAGA 13. (Izv.) Praški mestni svet je sprejel danes ostro resolucijo proti jezikovnemu znanemu fermanu justičnega ministra dr. Hohenburgerja in je obenem apeliral na vse češke poslance, naj v državnem zboru store vse, da se odstrani sistem, katerega tipični predstavitelj je justični minister dr. Hohenburger.

Mladočeški eksekutivni odbor se je v današnji svoji seji pečal z isto zadevo in sklenil primerne parlamentarne korake proti dr. Hohenburgerju.

Grbi in znaki.

DUNAJ 13. (Kor.) Kakor je izvedel c. kr. korespondenčni urad, se bodo vršila v zadevi rešitve vprašanja skupnih grbov in znakov nadaljna posvetovanja, katerih se bodo udeleževali pod vodstvom zunanjega ministrstva zastopniki avstrijske in ogrske vlade. Posvetovanja se prično v najkrajšem času.

Priprave za zasedanje ogrsko-hrvatskega državnega zbora.

BUDIMPEŠTA 13. (Izv.) Za ponedeljkovo otvoritev ogrsko-hrvatskega državnega zbora je ogrska vlada ukrenila obsežne policijske odredbe. Celo mesto bo zasedeno po policiji, pripravljena pa bo policija tudi v parlamentu samem in sicer v pritličju in v kletih, da prepreči vsak poskus javnih demonstracij in zadušiti morebiten upor opozicije že takoj v kati.

Zamorec se pere.

BUDIMPEŠTA 13. (Kor.) Ogrski biro poroča iz Zagreba: Uradni list priobčuje komuniké, v katerem se dementirajo, oziroma popravljajo v zadnjem času v dunajskih in budimpeških listih priobčeni napadi na kraljevega komisarja bana (!) Cuvaja, ki podtika njegovemu uradovanju motive čisto osebnega značaja in postavljajo njegovo objektiviteto v dvomljivo luč.

Polmilijonska zapuščina praškemu Sokolu.

PRAGA 13. (Izv.) „Narodni Listy“ poročajo, da je v Opatiji umrl uradni praškega mesta Otokar Schüffner, ki je zapustil vse svoje premoženje praškemu Sokolu.

Bavarsko-portugalski komplot.

MONAKOVO 13. (Kor.) „Korrespondenz Hoffmann“ poroča: „Münchener Post“ je v zvezi z bivanjem bivšega portugalskega kralja Manuela v Monakovem priobčila nekaka odkritja o nekem bavarsko-portugalskem komplotu za vzpostavitev monarhije na Portugalskem, v katerega naj bi bila tudi zapletena nadvojvodinja Marija Jožefa Ba-

varska in o katerem naj bi bil poučen tudi bavarski ministrski predsednik baron Herzling. Vest, ki jo je že ob priobčitvi večina časopisja izpoznala za neresnično, je naravnost izmišljena.

Požar v tovarni svinčnikov.

BUDJEVICE 13. (Izv.) Danes popoldne je izbruhnil v tukajšnji tovarni svinčnikovov trdke Hardtmuth požar, ki ga je požarna bramba še le po večurnem napor-nem delu omejila. Škoda je precej velika.

Mikado.

TOKIO 13. (Kor.) Japonski cesar je izdal pomiloščenje, katerega izvedbo je prepustil oblastim. Nadalje je cesar podaril v dobrodelne namene en milijon. Danes zjutraj so se pričele velike žalobne svečanosti po umrlem cesarju. Svečanostim prisostvuje ogromna množica ljudstva, ki je že takoj popolnoma začela polniti ulice.

Homatije na Balkanu.

Bolgarski car Ferdinand na Dunaju. — Resnost položaja na Balkanu.

DUNAJ 13. (Izv.) Danes dupolne se je po Dunaju raznesla vest, da je prispel danes iz Sofije z orijentnim ekspresnim vlakom na Dunaj v strogem inkognitu bolgarski car Ferdinand. Obenem da je prispel na Dunaj tudi bolgarski poslanik na dunajskem dvoru, Salabašev, ki se je nahajal na dopustu v Švici. Car in Salabašev da sta se sešla v svrhu zelo važnih političnih pogovorov.

Danes zvečer se je zatrjevalo, da je ta vest neresnična in da se bolgarski car Ferdinand nahaja v Sofiji ter da je ta vest nastala le zato, ker se je povrnil iz Sofije zopet na Dunaj brat carja Ferdinanda, princ Filip Koburški. Z druge strani pa se je tudi zvečer zopet zatrjevalo, da je vest resnična in da je car Ferdinand v resnici dospel na Dunaj ter da se vest dementira le zato, da bi ostal tajen ves ta senzacionalni sestanek, katerega predmet je jako opasni in važni položaj na Balkanu, oziroma razmere med Bolgarijo in Turčijo.

Interesantna so v tem oziru izvajanja nekega bolgarskega diplomata, ki je poudarjal, da je položaj med Turčijo in Bolgarijo treba smatrati še vedno za jako kritičen. Vlada ministrskega predsednika Gešovega in car Ferdinand se le še komaj in komaj zoperstavljata splošnemu vojnemu razpoloženju, ki je zavzelo vse bolgarske kroge. Bolgarska vlada upa, da se je jo mogoče izogniti najskrajnejšemu slučaju — vojni, toda mogoče pa bo to le tedaj, če se Turčija v vsem ukloni predlogom avstrijskega zunanjega ministra grofa Berchtolda in izvede vse potrebne reforme v Macedoniji. Bolgarska je tozadevno izdelala popoln načrt, kako bi bilo treba urediti razmere v Macedoniji.

Če bi pa morala Bolgarska v doglednem času pričakovati, da bi Turčija ali ne marala ali pa ne mogla izvršiti te svoje prve naloge v Macedoniji tedaj bi pa bila vojna med Bolgarijo in Turčijo neizogibna in noben pritisk vevlasti ne bi ustavil Bolgarje, da ne bi si z orožjem v roki priborila svojih pravic in interesov.

Velika nevarnost za mir na Balkanu bi bil odstop sedanega bolgarskega kabineta

z ministrskim predsednikom Gešovom na čelu, kajti Gešov je edini še zmožen, da zadrži splošno vojno razpoloženje. Vsako drugo ministrstvo bi se nedvomno vdalo pritisku javnega menenja in bi bilo prisiljeno začeti vojno akcijo. Oficijalna zatrjevanja iz Carigrada, da vladajo med Bolgarijo in Turčijo popolnoma korektno razmere, niso nič drugega nego varanje evropske javnosti.

DUNAJ 13. (Kor.) Vest nekega dunajskega lista, da je prispel bolgarski kralj na Dunaj, je popolnoma neutemeljena in ji je povod zamenjava osebe.

Bulgarija in Turčija.

CARIGRAD 13. (Kor.) Oficijelno se poroča: Nasproti vznemirljivim vestem, ki jih del inozemskega časopisja priobčuje o razmerah med Turčijo in Bolgarijo, se more zatrjevati, da so odnošaji bolgarskega kabineta napram turški vladi navdani z medsebojnim zaupanjem in dalekosežno strpnostjo. Z ozirom na te ugodne razmere na obeh straneh se sme upati, da se vprašanja, ki obstoje med obema državama, in celo gotova vprašanja gospodarskega pomena v bližnjem času uredi zadovoljivo.

SOFIJA 13. (Kor.) „Mir“, energično obsoja v Macedoniji izvršene revolucionarne atentate in pozivlja Bolgare v kraljevini in v Turčiji, naj skupno delujejo na to, da se napravi konec tem atentatom.

LONDON 13. (Izv.) O bolgarsko-turškem mejnem sporu poroča današnja „Times“ sledeče vlezanimive podrobnosti. Dogodek, o katerem se je poročalo zadnje dni, ni bila malenkost, temveč prava pravcata krvava bitka. Turško vojštvno se je uprlo naravnost besno. Na bolgarski strani je bilo 5000 vojakov in sodelovala je tudi artilerija. Tekom bitke, ki je trajala cel dan, je bilo ubitih šest Bolgarjev. Kakšne izgube so imeli Turki, ni znano.

Z ozirom na težavni položaj, morajo biti vsi rezervni častniki pripravljani, da takoj odrinejo k armadi.

Neka bolgarska četa je udrila v vas Džobdžan, povedla s seboj tri srbske vasičane in jih ustrelila. Iz Carigrada pa poročajo, da je v Vanu eksplodirala bomba, ki je ubila štiri osebe, 12 jih pa težko ranila.

Dokodaj počaka Črnagora.

CETINJE 13. (Izv.) „Cetinjski Vjesnik“ piše o spopadih s Turki ob črnogorsko-turški meji in o preganjanjih srbskega naroda v Turčiji, pravi na koncu dotičnega članka:

„Črnagora je dosedaj doprinašala velike žrtve in prenašala težke izkušnje, samo da bi prepričala Turčijo o svojem odkritosrčnem sosedstvu, vzlic temu pa se je pokazalo sedaj, da je bilo vse to zaman. Zato je popolnoma umestno, da se reče: Ako bi bili obe srbski državi v vojni s Turčijo, bi bilo tudi tedaj hudodelsko tako klanje nedolžnih ljudi. Od zadnje vojne sem, in to je že petindeset let, se pač Turčija ve more pritoževati zaradi vedenja Črnogore, če jej že noče biti hvaležna. V vseh notranjih krizah in vstajah, kolikor jih je preživela Turčija v tem času, ste bili srbski državi napram njej več nego korektni. Iz ozira napram vevlastim bo Črnagora tudi odslej vzdržavala svojo korektnost in

počaka na uspeh koraka, ki ga je napravila povodom najnovejših dogodkov pri vevlastih, da ne bi si nakopala resne odgovornosti za eventualnosti. Prenašala bo, da njeno prebivalstvo na svojih rodnih tleh gleda razbojstva turškega vojštva, njihovo streljanje preko meje, ropanja in druge oblestnosti. Prenašala bo tudi še nadalje težke žrtve in bo potrpežljivo čakala, da se napravi konec vsemu temu. Bo tudi nadalje popolnoma defenzivna.

Če pa splavajo tudi ti upi po vodi, kakor so splavali oni prvi, potem pa bo tudi sama znala priti do svojih pravic, kakor je to delala skozi stoletja s svojo lastno močjo, in je ne bo sile, ki bi se jej postavila na pot.

Srbske vstaške čete.

SKOPLJE 13. (Izv.) V bližini Sjenice je neka srbska vstaška četa napadla neko mohamedanko in jo umorila. Med mohamedanskim prebivalstvom vlada velikansko razburjenje.

Proti opozicionalnemu časopisju.

CARIGRAD 13. (Izv.) Kakor znano, sta bila te dni obsojena izdajatelj suspendiranega lista „Tanina“ in njegovega naslednika „Džavida“, bivši minister Džavid paša in pa glavni urednik Džavid. Sodišče je dvignilo obtožbo proti obema, kakor se zatrjuje sedaj, na zahtevo vojnega ministra. Oba obsojenca so prepeljali v najslabšo štambulsko ječo, kamor zapirajo največje hudodelce, roparje in tatove. Celo častniki, katerim je izročena straža v dotičnih ječah, so se nejevoljno izražali o ravnanju z obema obtožencema. Zvečer šele so prepeljali obtoženca v centralno jetišnico.

Italijansko-turška vojna

Mirovna pogajanja.

CARIGRAD 13. (Kor.) Minister zunanjih zadev dementira vesti v inozemskem časopisju, po katerih bi se bila morala mirovni predpogajanja med Turčijo in Italijo podpisati na dan bajrama. Obenem se pripominja da so mirovna predpogajanja, v takem tiru, da je pričakovati ugodnega izida. O predpogajanjih se v obeh državah varuje popolna tajnost.

PARIZ 13. (Izv.) Iz Lansauna poročajo, da so italijanski in turški pooblaščenca dokončali svoja pripravljana dela za mirovna pogajanja; rešiti je treba edino le še nekaj malenkostnih podrobnosti. Prihodnji teden imenujete obe državi svoje oficijelne pooblašče ce in se bodo mirovna pogajanja nato vršila oficijalno.

Tržaško vodovodno vprašanje.

Konferenca izvedencev.

Današnji seji sta se precej razlikovali od prejšnjih dveh. Medtem, ko sta bili prejšnji seji mirni, je prišlo toliko v današnji jutranji kolikor v večerni seji, do par precej ostrih nastopov. To pot je bilo tudi privkari, da so zelo uspešno posegli v debato tudi naši zastopniki. Toliko dr. Pertot v predpoldanski, kolikor dr. Wilfan v večerni seji sta imela jako srečna nastopa in sta tudi dossegla, da je konferenca upoštevala njuni mnenji. Onadva sta spravila na dnevni red

PODLISTEK

Osvit.

Spisal Keaver Šandor Gjalaki. — Prevel A. E.

Doktorica se je brezskrbno smejala vsaki pripombi in je pojasnjevala svojo posebnost z ljubeznijo do svoje matere in svoje rane mladosti, ko je še gospodovala taka moda. Sama pri sebi je seveda morala priznavati, da jej ugaja taka noša, ker — je vendar najpodobnejša modi olimpskih boginj in dopušča očem smrtnikov, da se morejo popolnoma načuditi vsem krasotam, ki jih je imelo na sebi njeno dovršeno telo. Ravno zaradi te svoje noše ni rada hodila na ples k škofu, ker Nj. Prevzišenost ni trpela take mode, temveč je nekikrat blagovolila popolnoma odkrito pripomniti, da ga gospa doktorica spominja atenskih heter, ali, kar je še huje, zloglasnih boginj razuma izza časov francoske strahovlade.

Ko ji je Ivan poljubil roko, se mu je obesila ob njegovo ramo in ga tako povedla v salon, dočim je Muzevič stopal poleg njiju in se že oddaleč klanjal doktorskim gostom.

Ivan je skrivaj z enim pogledom pregledal vso družbo. Odleglo mu je, ko se je prepričal, da ni navzoča Madlena, doktorica prijateljica. Poleg nekaterih znanih zagrebških gospej je bila tu z Ženiko Žitko-

vičevo lepa plavolasa deklica, gospica Antoaneta Rušanjeva s svojo neomozeno teto, grufico Kamilo Ladiševičevo. Ivan se ji je precej hladno poklonil, ker mu ni bila simpatična, kajti njegov stric je že odnekad želel, da bi se Ivan zaročil ž njo, ker je bila med najbogatejšimi partijami v deželi ter po kateri v rodu s prvimi aristokratskimi hišami v Hvatki in Ogrski. Dekle je bilo res krasno po videzu in svojih oblikah, s svojim pravilnim licem lepe plavke in s svojim vitkim telesom, vendar pa ni ta lepota očarala nikogar, ker je iz nje vse vela nekaka hladnost. Mnjkala ji je ljubka dražest skromne mladosti. In bila je tudi po materi — vdovi in teti — stari devici kot edini pomladek v hiši silno razvajena in navajena, da se jej izpolni vsaka njena volja. Zato je imelo njeno odlično in oholo lice neki izraz zapovedovanja in samovoljnosti. Tudi sedaj je sedela v družbi tiho in je samo z očmi zasledovala tek zabave. Edino le svoji teti se je nasmehnila tupatam. Kotromaniću je odzdravila komaj in komaj, Muzeviča pa skoro niti opazila ni. Dovoljevala pa je, da ji je tupatam kaj rekli mladi plemič in viastelin Marko Budroci, ki je stal poleg njene stolca in jej pripovedoval vsakovrstne nesmiselnosti, trudeč se na vse mogoče načine, da se izkaže pred njo s svojo še precej pravilno francoščino. Bil je to mladenič kakih petindvajsetih let, ki je navadno živel na svojem krasnem posestvu Prečcu v

Posavju in je prišel sedaj v Zagreb zaradi banove instalacije. Službe se ni v resnici lotil nobene in je rajše živel za lov in za bavo. Bil je močan in zdrav. Posebno močne je imel noge in roke, prav nerazmerne napram ostalemu telesu. Najbolj čudna pa je bila njegova glava, ki je bila zelo majhna z redkimi bledorumenimi lasmi. Plavo-sive oči je preobračal na prav poseben način in je sedaj v pogovoru z Antoa-neto strmel vanjo, kakor da mu hočejo izpasti. Na svoje pomadjarjeno ime je bil zelo ponosen in je trdil ob vsaki priliki, da je bil že v Arpadovi četi neki Budor, njegov praded. Napram Antoaneti je govoril s svojim tenkim glasom glasno, da ga čuje vsa družba. Poleg tega je skušal vsak čas pritegniti v pogovor barona Franja Martića, katerega je, bogvedi zakaj, imenoval: „mon cousin“. Baron je sedel v kotu pri oknu, je malo govoril in kakor žejen upljal vase krasoto domače gospe. Bil je tu tu i njegov starejši brat Lucio Martić, toda njega ni imenoval lepi Marko kuzena, ker ni bil baron. Rodil se je namreč staršem, ko ju še ni združeval zakrament sv. zakona, ko je bila njegova mati še navadna sobarica. Brata sta se v ostalem imela zelo rada in je v resnici baron Franjo več trpel zaradi neugodnega in nepravilnega položaja starejšega brata, nego ta sam. Luciju je bila vsa stvar neprijetna le zato, ker je tako nosil pred svetom vedni „memento“ na materin

greh, sicer pa je rad prepuščal in privoščal mlajšemu bratu prvenstvo in glavarstvo v rodbini. Iz ljubezni do te rodbine in njegove visokega naslova, katerega ni bil deležen, se ni hotel ženiti, bila pa mu je vedna skrb, da stori to mlajši brat. Samo nikakor mu ni mogel najti dostojne zaročnice. Na vsaki je našel Lucio al to ali ono, kar mu ni bilo všeč, a za ljubljenega brata je iskal skoro angela. Sedaj je opazil strastne Franjeve poglede, s katerimi je zasledoval doktorico, in takoj ga je jelo skrbeti, da bi ne nastala iz tega zapreka za bratovo ženitev. Začel je računati, da ima brat že nad trideset let in da bi se novo znanje z doktorico moglo zavleči kakih pet — šest let in bi se mogel Franjo tako postarati. Že mu je bilo žal, da je sprejel za danes vabilo na obed pri doktorju. Poleg tega ga je jezila Antoaneta, da se premalo ali skoraj nič ne zanima za Franja, — in vendar je Franjo krasen in močan človek. Pa je bil tudi baron res čedne postave, podedovane po materi, ki je s svojo nenavadno lepoto očarala sina svoje gospodnje. Posebno se je odlikoval baron s svojo stasito in vitko vzrastjo. V licu je bil temne polti, črnih las, ravno kodraste brade, ki jo je nosil á la grec — okrog obraza in pod vratom. K tem črnim lasem so bile sijajne velike modre oči v ljubkem in nenavadnem nasprotju. Poleg tega je bil vedno vesele naravi in živahnih kretenj. (Dalje.)

vprašanje glede vodovoda iz trebenske jame, ki gotovo sedaj ne izgine več tako hitro z dnevnega reda.

Evo poročili o obeh sejah:

Predpoldanska seja.

Začetkom seje se je svet. dr. Puecher pritožil, da „Indipendente“ in „Piccolo“ poročata zelo pristranski o sejah konferencie. Vprašuje župana, če je pripravljen posredovati, da poročila ne bodo tako pristranska.

Župan je odgovoril, da zadeva ne spada v njegovo kompetenco, a se obrača na navzoče poročevalce s prošnjo, da bi se v svojih poročilih kolikor možno izogibali pomot.

Svet. dr. Zanolla pravi, da je vse debatiranje navsezadnje brezuspešno. On in njegovi tovariši žele izvedeti od navzočih veščakov, katera voda bi bila za Trst najboljša. Obraca se tozadevno pred vsem tudi na navzoče vladne zastopnike, da povedo svoje tozadevno mnenje.

Svet. Pittoni pojasnjuje izvedencem, kaj je za pravo namen teh sej. Hidrotehnični urad je predložil mestnemu svetu le projekt Timave, a mestni svet se ima izreči za ali proti temu projektu. Opozicija pa bo glasovala za Timavo le, če drugačna oskrba Trsta z vodo ni možna. Prosi izvedence, naj tega ne izpuste izpred oči.

Dr. Kinzer odgovarja, da glede kvalitete vode smatra Bistrico za najboljšo, a je glede kvantitete nezadostna. Arzeični vodnjaki iz Furlanije bi bili enakovredni z Bistrico glede kvalitete, a manjkajo pozitivni podatki glede kvantitete. Timava se da tudi napraviti, da bi bila pitna. Glede kvalitete je Timava enaka Brojenci. Po mnenju dr. Kinzerja bi bila najboljša Bistrica, potem arzeična voda iz Furlanije in tretja Timava.

Svet. Pittoni vprašuje, kako je z državno pravico na vodo iz Bistrice, če misli država vzeti pri reševanju vodnega vprašanja za Kras vodo iz Bistrice ali kake druge reke? Vlada misli v kratkem začeti reševati vprašanje vode za južne pokrajine, a tu ni misliti, da bi se vlada ne ozirala tudi na Trst. — Glede opazke dr. Kinzerja, da se tudi iz Timave da napraviti pitna voda, tudi on ni nikdar dvomil na tem. Saj napravljajo celo iz morja pitno vodo! Hidrotehnični urad priporoča to najslabšo vodo, dočim smo mi dolžni dati prednost oni, ki je najoljša.

Dvorni svetnik Micheluzzi pravi, da ni pooblaščen govoriti v interesu vlade. Izraža pa svoje osebno mnenje, da vlada vzame za Kras tisto vodo, ki bo najcenejša.

Dr. Kinzer povdarja, da bi občina našletela pri Bistrici glede vodnih pravic na velike težkoče.

Svet. dr. Pertot vprašuje, zakaj dr. Kinzer pri vodah, ki prihajajo v poštev, ni omenil tudi vode iz trebenske jame, dasi se tudi o tej vodi razpravlja že mnogo let? Ali so mu bili — dr. Kinzerju namreč — dani na razpolago potrebni podatki? Kolikor je znano govorniku, je tozadevno materijala dovolj. Pravi, da je ta voda tako dobra, kakor Timava, in dosti da je je. Ali ne bi prišla ta voda v poštev vsaj provizorično? Na podlagi izjav ljudi, ki se jih mora smatrati za resne, bi bila to najcenejša oskrba tržaškega mesta z vodo in gospodarski najugodnejša. Tekom razprave v mestnem svetu seje veliko prigovarjalo kvaletitete vode, in da je temperatura po zimi prenizka in po leti previsoka. Glasom nekkih študij je voda enkrat imela 18° C., a sicer varira navadno med 13—14, le včasih 15—16.

Izjemoma je voda enkrat imela 18. Sploh igrajo te izjeme v našem vodovodnem vprašanju velike vloge. Izjemoma so enkrat našli v Timavo blata, izjemoma so tam drugičkrat našli morske lipane itd.

PODLISTEK.

Slovensko gledališče v Trstu.

Pred začetkom sezone.

Piše Leon Dragutinovič.

Da se omogoči vsem našim slojem obiskovanje gledališča, je intendantica uredila v letošnji sezoni troje vrst predstav: medtedenske, nedeljske in popoldanske. Za vse te predstave, razun popoldanskih, je uveden abonement in sicer za vsako vrsto posebej. Namenjenih je letos 50 večernih predstav in okoli 30 popoldanskih; in to v dveh serijah, A in B; oziroma par in nepar. Predstave v predstavah A pridejo vse nedeljske predstave, v B vse medtedenske predstave. Če pade praznik na četrtek, ali sredo ali petek, se predstava vrši na B abonement. Tako se torej lahko abonira vsakdo. V lanjski sezoni so mnogi tožili, da ravno v nedeljo žele iti na sprehod ali izlet, in da jim je zaradi gledališča onemogočeno to. Po novi uredbi jim bo to omogočeno,

Svet. Pittoni: Mi smo sploh v izjemnem stanju.

Govornik vprašuje zato dr. Kinzerja, kako mnenje ima o vodovodu iz trebenske jame.

Podžupan dr. Brocchi: To vprašanje pripusti pozneje k razpravi, ker sedaj ne spada k predmetu.

Dr. Pertot: Vprašanje je le dopolnilno vprašanje k odgovoru dr. Kinzerja. Če smo izvedeli, katera voda bi bila najboljša, smemo izvedeti tudi, kaka je voda iz trebenske jame.

Dr. Kinzer pravi, da trebenske jame ni zamolčal namenoma, temveč je le pozabil na njo. O vsej stvari nima projektov, zato se tudi ne more pozitivno izjaviti. Bil je pri njem inženir Polley, ki mu je vso stvar pojasnil; vendar mu ves projekt še ni popolnoma jasen. Temperatura je po zimi 7, po 15—16.

Dr. Pertot: Voda se je merila z nezadostnimi aparati. Celo s termometri, ki niti nimajo desetink.

Inž. Pittoni pravi, da so leta 1860 že delali resne študije o trebenski jami; ker se je pa dogodila neka nesreča, so daljne študije ustavili. Povdarja, da so podatki hidrotehničnega urada glede temperature Timave nezadostni. Trebenski projekt bi on sprejel kot provizorij in podpira tozadevno vprašanje dr. Pertota.

Inž. Oberst pravi, da bi bilo možno dati definitivni odgovor na vprašanje dr. Zanolle šele po vsaj enoletnem študiju. Glede trebenskega projekta pravi govornik, je voda enake kvalitete, kakor Timava. Če je torej voda Timava dobra, je dobra tudi voda iz trebenske jame. Trebenski projekt bi bil na ceneji in v vodnopravnem oziru najenostavnejši.

Svet. inž. Doria pravi, da je on sam večkrat meril temperaturo vode v trebenski jami. Ta temperatura je znašala med 8 do 16° C. Po zimi je nepitna, ker je premrzla, po leti pa, ker je pretopla.

Svet. dr. Pertot: Voda se je merila vedno ob gladini, ali ni globlje notri drugačna temperatura?

Prof. Schenk el je odgovoril na to vprašanje pritrdilno, prof. Kossmat zaničalno. Ta je mnenja, da je temperatura vode v takih podzemskih jamah povsod enaka, oni pa, da je vodna temperatura zgoraj drugačna nego v spodnjih plasteh.

Svet. dr. Pertot: Ali se jemljejo za vodovode te vode, ki imajo temperaturo med 10—14, ali tudi vode, ki imajo večjo razliko v temperaturi?

Prof. Schenk el: Navadno se takih vod izogibljemo.

Svet. dr. Pertot: Dunajski vodovod je speljan iz planin, kjer po zimi zapada mnogo snega. Ali ne upliva to na temperaturo vode?

Dr. Kinzer: Pri novem dunajskem vodovodu, ki je dolg 170 km, znaša po zimi temperatura tudi le 7° C.

Nato je govoril inž. Pittoni o temperaturi Timave. Očita mestnemu hidrotehničnemu uradu, da ni meril te temperature takrat, ko je bila voda najtoplejša. V poročilu je rečeno, da znaša temperatura timavske vode 9—13° C, a dokazano je, da ima tudi do 14,5° C.

On je prepričan, da ima voda o priliki deževja tudi 17° C.

Tu je prišlo do ojstrega sporenja med ravnateljem mestnega hidrotehničnega urada inž. Piacentinijem in mestnim kemikom prof. Timeusom na eni, ter inženirjem Pittonijem in socialističnimi člani komisije na drugi strani.

Svet. Braidotti pravi, da je vse to le prazno besedičenje, s katerim ne pridemo do kraja.

Dr. Kinzer: Koliko znaša največja, dosedaj ugotovljena temperatura Timave? Inž. Piacentini: 13,2° C.

ker bodo lahko zahajali k medtedenskim predstavam. Kdor objektivno sodi, mora priznati, da se je kolikor le možno ukrenilo vse, da ne bo pritožb od strani obiskovalcev gledališča. Pripomniti moram še, da je v letošnji sezoni naše gledališče stopilo v najožje odnošaje z ljubljanskim deželnim gledališčem, ki nam je najpripravnejše stavilo na razpolago svojo bogato garderobo in svoj arhiv. Tudi s tem je mnogo pridobljeno, kajti nam ne bo treba kupovati vseh oblek za drag denar, temveč si bomo lahko izposojali garderobo proti mali odškodnini.

Tako nam bo možno najdostojneje uprizoriti vse operete. Intendant ljubljanskega gledališča, g. prof. Kobal nam gre na roko in smo mu glede tega mnogo hvale dolžni. Uprizoritev operete „Gejše“ bi bila naravnost nemožna, ker bi japonski kostumi stali par tisočakov; tako pa nam ne bo niti najtežja opereta delala nikakih kompliciranih kostumskih vprašanj. Prizadevali si bomo, da se čim točneje držimo programa; seveda, če bi prišla tekom sezone vmes kaka dobra noviteta, bodi muzikalna, bodi dramska, jo uprizorimo, četudi ni na programu.

Tudi ne more intendantica jamčiti z vso gotovostjo, da bi prav vse drame in ope-

re letošnjega programa prišle do uprizoritve. Vsaka intendantica ali ravnateljstvo označa v začetku sezone svoj program, igre, ki jih misli uprizoriti v bodoči sezoni; tako bomo gledali tudi pri nas, da vprizorimo kolikor le možno naznanjenih del. Morda tudi vse, če nam to dovoli čas. Tudi za interesantna gostovanja je preskrbljeno. Slavnostna naša rojakinja, Ljubljancanka, članica kraljevega daželnega gledališča v Zagrebu, gospa Irma Polakova, bo gostovala v letošnji sezoni in sicer v dveh svojih najboljših vlogah. Nadalje bosta gostovali gospa Milla Dmitrijevič in gospa Vera pl. Kržić, obe odlični igralki v kr. dež. gledališču v Zagrebu. Tudi nekateri člani deželnega gledališča v Ljubljani nastopijo v letošnji sezoni na našem odru.

Pa tudi nekateri naši člani bodo nastopali kot gostje v deželnem gledališču v Ljubljani.

Tako sem torej poskušal skicirati program letošnje sezone. Namen moj je bil, da pripravim naše občinstvo, razloživši mu namene intendantice. Občinstvo naj bo vedno informirano o vsem, kar se godi za kulturni. Kajti le skupno, občinstvo in igralci, morejo dvigniti naše skromno, toda vendar po spolnitvi stremeče gledališče.

Dr. Kinzer: Kdaj se je to merilo? Inž. Piacentini: Predvčerajšnjim! Dr. Wilfan: Pa v mesecih julijavgust se ni merilo? Ob poludveh je župan prekinil razpravo ter povabil gospode, da se zopet snidejo ob 6 zvečer.

Popoldanska seja.

Pri večerni seji je župan z obžalovanjem naznanil, da je nenadoma obotel član komisije, višji stavbeni svetnik inž. Oberst. Ker se je inž. Oberst pokazal vseskozi veščaka, se je poznalo, da je to županovo naznanilo vse člane komisije zelo neprijetno dirnilo in mnogokateri je obžaloval, da ta odlični in priznani veščak ne bo več mogel sodelovati pri reševanju tega, za tržaško mesto tako važnega problema.

Na to je stavil dr. Kinzer predloge: naj se pri politični oblasti zaprosi za potrebno koncesijo za 75 000 m³ vode iz Reke-Bistrice; naj se preiščejo tla v padežki in klivniški dolini; naj se napravijo načrti in proračuni za vodovod iz Bistrice; naj se preišče podzemsko studenco v Furlaniji in naj se naroči geologom, da preiščejo to zadevno tla in sestavijo svoje poročilo.

Svet. Pittoni očita inž. Piacentiniju, da v teh letih, kar je ravnatelj hidrotehničnega urada, ni študiral drugega projekta kakor Timavo, kar bo z inženirjem Piacentinijem govoril na drugem mestu.

Inž. Piacentini je odgovoril, da je on dobil nalogo za študiranje Timava še predno je bil imenovan za ravnatelja hidrotehničnega urada. Ko bi bil on dobil nalogo, da mora študirati kak drugi projekt, bi ga bil študiral. Krivda torej ni njegova, ampak krivda mestnega sveta, na katerega naj se svet. Pittoni obrne. Če mu svet. Pittoni grozi, se on s temi grožnjami ne da ostrašiti.

Svet. Braidotti pravi, da se je vodni pododsek odločil za Timavo le zato, ker je to najlaglja in najhitrejša rešitev perečega vodnega vprašanja tržaškega mesta.

Prof. Schenk el pravi, da o tem ni treba niti govoriti, da je najhitrejša rešitev vodnega vprašanja v Timavi, dočim je glede Bistrice mnogo dvomov (koncesija itd.), a za Furlanijo manjkajo potrebni podatki.

Inž. Vio pojasnjuje, da vlada ne da koncesije za vodo iz Bistrice. Že l. 1883 je tržaška občina zaprosila za tozadevno koncesijo. Leta 1895 je okrajno gavarstvo v Postojni izdalo dovoljenje, da sme tržaška občina vzeti iz Bistrice dnevno 12 000 m³ vode. Kranjska deželna vlada pa je razveljavila dotični sklep okr. glavarstva v Postojni. Tozadevna pritožba občine na upravno sodišče je bila odbita. Če vlada takrat ni izdala dovoljenje za 12 000 m³ vode nadan, bi ga še manje izdala sedaj za 50 000 m³ na dan. Vpraša vladnega zastopnika, če so bili od takrat spremenjeni zakoni.

Dvorni svet. Micheluzzi pravi, da na to vprašanje ne more odgovoriti, ker je on le tehnik, a ne jurist. Vodnopravno vprašanje ne spada v kompetenco ministrstva javnih del.

Svet. dr. Wilfan pravi, da si je za beležil tri besede: študirati, narediti, provizorij. Priznava kot lajik duševni trud, ki ga je imel hidrotehnični urad s sestavo vprašalne pole za izvedence. Vendar on bi želel več nego odgovore na omenjena vprašanja, on bi želel od veščakov nasveta. On bi želel vedeti, če se Trst res nahaja v takem položaju, da nam grozi v par letih pomanjkanje vode. Če je to res, potem bi bilo vsako zavlačevanje kaznjivo. Ako nam gospodje izvedenci rečejo, da ne smemo več študirati, temveč narediti, potem bomo drugače glasovali, kakor če nam rečejo, da še ni take sile. Govorniku se zdi, da tozadevno stvar še ni dovoljno pojasnjena, in posebno ne, kar se tiče provizorija. Vprašuje, koliko časa bi trajala izvršitev enega ali drugega projekta.

Dr. Kinzer odgovarja, da bi najdalje trajala izvršitev projekta Bistrice. Za Furlanijo in Timavo pa bi trebalo enako dobo.

Prof. Schenk el pravi, da bi bilo za Bistrico zelo težko dobiti koncesijo. Opozarja na zakon, ki ga je sklenil kranjski deželni zbor, s katerim je kranjska dežela monopolizirala vodne sile. Zato bi gotovo tudi v slučaju koncesije zahtevala visoko odškodnino. On osebno je za Timavo, kot najhitrejšo rešitev. Če se govori o provizoriju, naj bi bil tak provizorij vodovod iz Timava. Za Bistrico bi pred 10 leti gotovo ne bilo rešeno vprašanje koncesije in razlastitve zemljišč.

Svet. dr. Wilfan pravi, da je dobil iz Kranjske poročilo, da zakon glede monopoliziranja uporabe vode, ki ga je sklenil kranjski deželni zbor ni dobil sankcije. Kranjska dežela ima sicer monopol glede uporabe vodnih sil, ne pa glede vodovodov. Tozadevno je ostal prejšnji pravni položaj neizpremenjen. V tem oziru bi torej kranjska dežela mogla nastopiti proti tržaškemu mestu le kot konkurentinja. Govorniku se zdi, da je med predpoldanskimi in popoldanskimi izjavami veščakov neko protislovje. Zato bi bilo treba vprašanje le še študirati. Govorniku se zdi, da bi se moralo študirati tudi vprašanje trebenske vode, vsaj kot provizorij. Kot provizorij bi to morda stalo 3, 4 ali 5 milijonov, kar ne bi bilo preveč. Govornik omenja, da bi se morda dalo za silo odpomoči kot provizorij tudi s tem, da bi se napravilo pri Brojenci več rezervoarjev.

Svet. inž. Doria: Pa če dobiva Brojencja svojo vodo iz trebenske jame?

... Svet. dr. Wilfan: Trebenska jama ima 100 000 m³ vode in bi to pač ne vplivalo na Brojenco, ki daje le 18 000 m³ na dan. Poudarja, da je hidrotehnični urad preštudiral vse mogoče kraške jame, le ne trebenske, da bi znali, kak vpliv bi imelo na Brojenco, ko bi našeli trebensko jamo.

Inž. Pittoni se popolnoma pridružuje mnenju dr. Wilfana glede provizorija. Ali ni bolje potrositi za provizorij 5 do 6 milijonov, da se bo potem imelo časa za študiranje, nego da se za vedno preudicira in obsodi mesto, da bo moralo imeti slabo vodo. Voda iz trebenske jame bi stala filtrirana 10 do 12 vinarjev kubični meter, in bi se trošek v 10 letih izplačal. To je edina rešitev iz sedanje situacije.

Dr. Kinzer pravi, da so morali na Dunaju čakati 3 ali 4 leta za koncesijo. Ker jim je primanjkovalo vode, so jo pumkali iz reke, a med tem so gradili vodovod, dasi niso imeli še koncesije. Delali so na riziko, da jim država eventualno odreče koncesijo.

Dvorni svet. Micheluzzi pravi, da bi voda iz trebenske jame ne zadoščala in da tudi ni še nikakih gotovih podatkov o tej jami.

Svet. Cerniutz pravi, da opaža neko razliko v mnenju izvedencev predpoldne in popoldne. Predpoldne smo si bili že zelo blizo, a sedaj je zopet vse drugače, in se zdi, da bi se morali Bistrici za vedno odpovedati. Vprašuje, če bi morali tudi ma koncesijo za zgradnjo dolinske zatvornice v Klivnici čakati tako dolgo.

Na klopeh izvedencev: Da, tudi! Svet. Cerniutz poudarja dalje, da je sicer gradnja vodovoda iz Timave proračunjena na 4 leta, a bi to utegnulo trajati tudi 6 let. On je mnenja, da bi se dalo napraviti provizorij tudi za Klivnico.

Inž. Pittoni pravi, da bi se dal trebenski vodovod dokončati v dveh letih. Če se gre za provizorij, ne smemo gledati na to, da bo voda enkrat imela tudi 18°. On je prepričan, da je najhitrejša rešitev kot provizorij trebenska jama. Omenja tudi umetnega jezera v Klivnici.

Dr. Kinzer pravi, da ima le en pomislek proti trebenski jami, da bi potem ne dobili ne Bistrice in ne furlanske vode.

Inž. Pittoni: Sicer dobimo Timavo! Na vprašanje svet. dr. Puecherja, če bi bilo vredno glede Bistrice poskusiti, da se dobi koncesijo, je dr. Kinzer odgovoril „da“, a obenem pristavil, da je vredna tudi furlanska voda, da se delajo poskusi. Istotako je dr. Kinzer odgovoril, da ni izključeno, da se dobi koncesija za Bistrico.

Svet. dr. Wilfan poudarja, da na vprašanje glede provizorija še ni nikakega določnega odgovora. Treba študirati tudi morebitni provizorij in poudarja ponovno važnost trebenske jame, iz katere bi se dala voda tudi pozneje uporabljati.

Svet. Pittoni pravi, predno se odločimo za 40 milijonov za Timavo, treba, da pridejo z drugimi argumenti nego so oni, ki se jih je navajalo dosedaj. Prijemlje ojstro ravnatelja hidrotehničnega urada inženirja Piacentinija, katerega vpraša, če se smatra sposobnega za svojo službo. Ali še sedaj ni prišel na to, da je Timava zadnje sredstvo za oskrbo tržaškega mesta z vodo?

Župan: To so osebnosti, ki ne spadajo sem in ki ne interesirajo izvedencev. Po kratkem ugovorjanju je svet. Pittoni izjavil, da se povrne na to na drugem mestu in o drugi priliki. Potem je nadaljeval: Če se je na dr. Wilfanova izvajanja glede vode iz trebenske jame ugovarjalo,

da bi bila ta voda predraga, bi bila voda iz Timave še dražja. Od provizorija Trebče moremo priti do najboljše vode, ki jo moremo sploh dobiti, od Timave pa nikdar Mestni svet je že leta 1903 naročil eksekuciji, da mora študirati vprašanje vodovoda iz Bistrice. Danes pa nam je povedal ravatelj hidrotehničnega urada, da je dobil nalogo, naj študira le Timavo!

Inž. Pittoni poudarja, da prihajajo v poštev trije provizoriji, namreč Timava, Trebče in Klivnica. Najugodnejši in najcenejši, ter najhitreje izvršljiv je vsekako vodovod Trebče, ki bi ga bilo možno izvršiti v dveh, ali največ treh letih. Bolje nego Timava, je še vedno Klivnica, ker bi se vodovod iz provizoričnega umetnega jezera v dolini Klivnica dal uporabiti tudi za eventualni definitivum iz Bistrice.

Prof. Schenkeli pravi, da bi provizorij iz Klivnice stal preveč. Računa, da bi jezero (bran, razlastitev ali morebitne služne pravice) stalo najmanj okoli 2 milijona kron, cevi 2 in pol milijona kron in predori 3 milijone kron. To pa bi bilo za provizorij vsekako predrago.

Inž. Pittoni odgovarja, da smatra on Klivnico le kot provizorij toliko časa, da se zgradi vodovod Bistrice. Med tem se naprosi za koncesijo za Bistrico in ko se to dobi, bo možno provizorični vodovod Klivnica porabiti za definitivni vodovod Bistrice. Sicer pa je on mnenja, da je najboljši provizorij voda iz trebenske jame.

Svet. Senigaglia poudarja, da bi voda iz Timave imela v sebi mnogo bakterijev.

Dr. Costatini odgovarja obširno, da v tem oziru ni nikake nevarnosti, ter dokazuje, da je najboljši provizorij oni iz Timave.

Svet. dr. Puecher predlaga, naj se večšakom naroči, da študirajo različne v poštev prihajajoče projekte ter stavijo pred vsem predloge glede provizorija.

Svet. inž. Vio: Če se že napravi provizorij, naj se vzame v poštev tudi vodovod iz gornje soške doline.

Inž. Pittoni podpira ta predlog.

Dr. Kinzer sicer ne pozna dotičnih krajev, a nima nikakega upanja, ker je premalo vode.

Inž. Pittoni pripominja na to, da prihaja tu v poštev Tolminka.

Začel je s tem razgovor, katerega pa je župan prekinil, ter naznanil, da se vrši prihodnja seja danes ob 10 predpoldne.

Bilo je 9:30 zvečer.

Domače vesti.

Seja političnega društva „Edinost“ se vrši v ponedeljek, dne 16. septembra ob 3 popoldne v prostorih „Slovenske Čitalnice“. Vsi odborniki in njih namestniki, kakor tudi mestni svetovalci so vljudno vabljeni, da se polnoštevilno in gotovo udeležijo te seje. Tajnik.

CM šola pri Sv. Luciji na Piranščini. „Prijateljem“ v odgovor! Od dobro poučene strani na Piranščini nam pišejo: Nekateri dobri „prijatelji“ so hoteli vprašanje učnega jezika porabiti za brezvestno hujskarijo in vznemirjanje narodno probujajočega se naroda na Piranščini. Da bo videla javnost vso frivolnost takega početja, konstatujemo:

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda za Istro je imenovalo učiteljem na tej šoli gospoda Demojzesa, ki je rodom iz Podgrada in sta mu materini jezik in vzgoja slovenska. Učiteljšče je obiskoval v Kastvi in je torej usposobljen tudi za pouk v hrvaščini. Dobil je nalogo, da vse otroke, ki se prijavijo za slovenski jezik poučava v tem jeziku. Le za otroke, ki bi jim stariši želeli hrvaškega pouka, naj rabi hrvaški jezik in hrvaško knjigo. A če se vpiše v šolo veliko slovenskih otrok, bo družba imenovala še učiteljico — Slovenko.

To so dejstva, ki pravijo, kako neosnovana so bila vsa sumničnja proti vodstvu Družbe. Vodstvo Družbe se nepremično drži načela, da so si Hrvatje in Slovenci v Istri — bratje. Nikdar se ne bo delalo slovotromom nikake krivice glede učnega jezika. Prvo in glavno je za sedaj, da se dobi dovoljenje za otvoritev toli potrebne šole.

Sivar je torej na jasnem in je postopanje vodstva družbe najboljši odgovor raznim „prijateljem“, ki nimajo nikakega nujnega posla, nego da bi hoteli vreči semena nezaupanja med istrskimi Slovenci in Hrvatji. Dobri genij našega naroda daj, da jim ti razdirajoči nameni ne vspejo.

Na shod k Sv. Luciji. Ob priliki otvoritve nove slovenske šole v Sv. Luciji pri Portorose priredi jutri deželni poslanec istrski g. Valentini javen shod, da se pouči našetamošnje ljudstvo o dolžnosti starišev, da pošiljajo svoje otroke v novo domačo šolo. Kdor pozna razmere na Piranščini in tudi italijansko spretnost v zavajanju ubogega ljudstva v tuje šole, bo vedel ceniti važnost tega javnega pouka.

Zaradi tega ne dvomimo, da se bo tudi udeležil tega pomembnega shoda marsikdo izmed tržaških rodoljubov, ki pohi tem raje v ono lepo okolico, ker ve, kolika je bila vztrajnost in požrtvovalnost naših kmetov, ki niso je mogli ohraniti ljubezni do svojega jezika, temveč so si celo priposestovali najtežje zaledje znamenitega svetovnega kopališča Portorose.

Kdor še ni videl onih krajev, naj pohiti

si jih ogledat ob tej slovesni priliki, saj pot ni dolga niti težavna. Najprimernejša je vožnja s parnikom, ki odhaja opoldne iz Trsta v Pran. Odtam je le 20 minut s tramvajem skozi znameniti Portorose k Sv. Luciji. Tudi za vratev je prilika ugodna, ker odhajata vlaka iz Sv. Lucije proti Trstu ob 7 in 7 in pol zvečer.

Zavedni Slovenci? V poročilu tukajšnje c. kr. trgovske akademije čitamo, da so bile med drugimi v drugem letniku sledeče gospodične: Bukar Ana, Devetak Marija, cbe iz Trsta, Kralj Elda iz Splita, Penko Karmen z Reke, Pertot Marija, Pintar Augusta, Skamprle Karmela, Sosic Ana, Tomazič Antonija, Urbančić Marija, vse iz Trsta. Povdarjamo, da se vse prav tako pišejo, kakor tukaj nepočačeno; posebno se nahajajo nad č in ž vse „pipe“. — V statistiki pa čitamo, da med vsemi obiskovalkami ni nobene Slovenke niti Hrvatice!!

Kdo bi znal rešiti to zagonetko? Morda cenjene gospodične same, ali njih zavedni slovenski stariši?!

Trgovski tečaji za deklice, ki jih vzdržuje „Trgovsko izobraževalno društvo“, se otvorilo s 1. oktobrom. Vpisovanje bo v prihodnjem tednu, kedaj in kje, se še neznan. Opozarjamo pa že sedaj, da se morajo zglašiti tudi tiste učenke, ki so že absolvirale prvi letnik in stopajo letos v drugega. Istotako opozarjamo stariše, da ne bodo zamenjavali teh tečajev s ženskim od delkom trgovske šole, kjer bo tudi v prihodnjih dneh vpisovanje Slovenska trgovska šola ima popoln pouk trgovskih šol in pravico javnosti.

„Viribus unitis“ Prvi avstrijski dreadnought je napravil predvčerašnjim v Pulli zadnji vožnji in je dosegel ob tej priliki hitrost 23 milj in pol, s čimer je prekoil vse bojne ladje tega tipa v Sredozemskem morju. S tem pa je tudi dokazano, da so bile popolnoma napačne one vesti, ki so zatrjevale, da so pri zgradbi prvega avstrijskega dreadnoughta napravili napako, vsled katere naj bi bila ta ladja manj vredna, nego dreadnoughti enakoga tipa v drugih državah. Potemtakem ni bilo 61 milijonov „vrženih v vodo“.

Kinematografične predstave o sokolskih slavnostih v Pragi. Danes zveče se prične kratka doba, kinematografičnih predstav v „Narodnem domu“. Predstave se začnejo ob 7, 8 9 in 10 zvečer ter trajajo po eno uro. Film predstavlja vse glavne točke slavnosti sokolskih dni v Pragi. Pripravljeni smo zato, da nihče ne zamudi te izredne prilike.

Opozarjati moramo občinstvo, da je pravico proizvajanja tega filma po naših deželah praška tvrdka Kinopha prvotno prepusila neki laški tvrdki v Milanu. Zato se napisi v filmu v italijanskem jeziku. Izpremeniti jih pa seveda ni mogoče, kakor je tudi nemogoče, dobiti za Trst drug film s slovenskimi napisi, kajti, kakor rečeno, ima dotična milanska tvrdka izključno pravico za ta film po naših deželah. Občinstvo naj se zato orijentira po tiskanih letakih, ki se razdajajo brezplačno.

Slovence v I. mestnem okraju vabi pripravljani odbor za ustanovitev Ciril Metodove podružnice na sestanek, ki se bo vršil danes ob 8:30 zvečer v gostilni „Alla nuova stazione“, ul. Lazzaretto vecchio. Sprejemati se bodo novi člani. Članarina znaša letno K 2.

Vrdeljski „Sokol“ priredi, kakor že znano, jutri, dne 15. septembra svojo notranji nastop ob vsakem vremenu. Sokoli in gostje dobro došli. Navdar!

„Družnica „Ljubljanske kreditne banke“ v Trstu naznanja slavnemu občinstvu, da zaključi svojo ekspoziuro v Gradcu dne 15. septembra t. l.

Zopetno poslovanje iste prične dne 15. maja 1913.

„Dijaško podporno društvo“ v Trstu pozivlja revne slovenske dijake, ki žele dobiti knjige iz podporne zaloge, da pošljejo imenik potrebnih učnih knjig najkasneje do dne 16. septembra t. l. za naslov društvenega tajnika g. Miroslava Pretnerja, Trst, ulica Fontana 10., II. nad. Na prepozno došle priglasbe se ne bo moglo ozirati.

Berson
"PODPETNIKI"
SO NEDOSEŽNI.
PRED PONAREDBAM SE SVARI.

Paroplovna družba S. A. D. Tripcovich & Ci. Trst

Ekspresno Trst-Benetke in nazaj
po morju.

Prevoz v 3 urah s krasnim in zelo hitrim parnikom na turbine s tremi vijaki „**VENEZIA**“ s tremi vijaki

opremljenim z vsem modernim komfortom ter s saloni I., II. in III. razreda.

Odhod iz Trsta: vsaki dan ob 8 zjutraj. — Odhod iz Benetk: ob delavnih ob 2 popoldne, ob nedeljah ob 9 zvečer.

VOZNE CENE:

Iz TRSTA:	Iz BENETK:
Tja: I. razred K 12-40; II. razred K 8-40; III. razred K 5-40.	Tja: I. razred Lir 3-; II. razred Lir 8-50; III. razred Lir 5-30.
Tja in nazaj (veljavno 15 dni)	
I. razred K 18-50; II. razred K 12-50; III. razred K 8-20.	I. razred Lir 19-; II. razred Lir 13-; III. razred Lir 8-50.

Nedeljski izlet Trst-Benetke in nazaj: I. razred K 12-; II. razred K 9-; III. razred K 6-.

FINA BUFETNA POSTREŽBA.

Vozni listki se pr dajajo: V TRSTU: pri Mandel & Co, menjalnica, Borzni trg št. 12; P. Christofidis, potovalna agencija, Hotel de la Ville; Urad za potovalce Avstr. Lloydja. — V BENETKAH: pri Radonicich fu D., Piazzeta San Marco; Agencija Avstr. Lloydja, Riva Schiavoni. — Listki se razun tega lahko kupijo tudi v družbini kočici v Trstu na pomolu S. Carlo — v Benetkah v Bacino San Marco.

Pridržan preklie in spremembe na podlagi službenega pomorskega pravilnika.

Salon za gospe

Pranje glave, česanje, barvanje las, izdelovanje in veliko skladišče lasuljarskih del, kakor pletenice, kroketi itd. Priporoča se o. n. gospem

A. ŠEBEK,
lasuljar, Trst, ulica G. Carducci št. 9.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

BRIVEC

Andrej Rojic
TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.
Higijenična in dobra postrežba. Se priporoča za obisk.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n

Dr. Pečnik
(Dr. PETSCHNIGG)
Trst, via S. Caterina št. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8-9 & 2-3 in specialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2-1 & 7-7 1/2.

Priporoča se

slovenska šivilja
TRST
ulica Barriera vecchia 33
vrata št. 13.

G. de VECCHI
naslednik A. FONDA,
Trst, ulica del Bosco št. 17.
Zaloga sena, krme in otrobov.
Seno I., slama, ogeraico seno beneški otrobi, otrobi št. 84.

NOVA

GOSTILNA
Trst, ulica del Rivo št. 17
toči najbolje istrsko črno in vipavsko belo vino ter vedno sveže pivo.

Domača kuhinja!
MRZLA in GORKA JEDILA vedno na razpolago!
Naitočneia postrežba. ZMERNE CENE.

POZOR VSI!

Predno kupujete, morate vsi obiskati dobroznano trgovino narejenih oblek

Vittorio Piscur, Trst
ulica Arcata 1, zraven gost. „All' antico ussaro“.

NB. Prosi se, da se trgovina ne zamenja z drugimi.

POZOR VSI!

R. Gasperini, Trst
Telefon št. 1974. špediter Via Economo št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razcarinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom. POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „Cement“
Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Dekliška trgovska šola, ki jo otvoril kurat rj slovenske trgovske šole v Trstu, je dv. letna, podnevna šola, na kateri se izobrazujejo dekleta v vseh trgovskih panogah kakor se tudi učil italijanski in nemščina. Za letos se otvori, seveda če se priglasijo najmanj 20 deklic, samo 1. razred, in sprejemajo se deklice, ki so povoljno absolvirale kako meščansko šolo ali nji enakopostavljeno šolo. Vpisovanje bo 16. in 17. t. m. od 9 do 12 in od 3 do 6 pop. Vpisnina znaša 5 K, prispevek za učila 4 K; šolnina 20 K, ki se plačuje v mesečnih obrokih a 20 K. Ravnateljstvo.

Okoli sveta potuje gospa Persida Šolajka, žurnalistinja iz Beleggrada. Iz predloženih dokumentov smo se uverili, da je do sedaj prepotovala Bolgarsko, Turčijo, Malo Azijo, Grško in grške otoke. Od tu odpotuje v Malto. Potne troške pokriva od prodaje svojih kart in eventualne pomoči.

Kupčija z vinom v Vipavski dolini. Z Vipavskega: Tvrška Boschan z Dunaja je kupila po zgornjem in dolnjem Vipavskem 26 000 hl mošta po 32 do 37 K. Čim je grozdje potrgano, je je zamistiti in je — ne da bi ga kuhali — stočiti v posodo, poslano z Dunaja, ter odpeljati na bližnjo železniško postajo. Po zgornjem Vipavskem ga je kupil največ g. Budihna iz Šturja za omenjeno tvrško — okolo 5000 hl. Kupovanje se nadaljuje in cena se vedno viša. Kakor vse kaže, ostane malo vina in bo dražje, nego je bilo dosedaj.

Tržaška mala kronika.
Trst, 13. septembra 1912.

Z nožem. Včeraj popoldne, nekako okrog dveh, sta sedela v gostilni „al Domio“ pri Zavljah 36letni živinski mešetar Ivan Flego iz Doline in neki Ivan Mars. Ni dolgo trpelo, ko sta se začela prepirati, menda zaradi zaslužka, nato sta se pa pograbila. V pretepu je Mars potegnil iz žepa nož in parkrat udaril z njim Flego po prsih. Prizadel mu je več poškodb, ki pa posreči nobena ni bila smrtna. Ranjenca so z vozom prepeljali v mestno bolnišnico, dočim pa so Marsa aretirali orožniki in ga izročili deželnemu sodišču.

Nenadna smrt. V ulici della Scorzeria št. 16 stanujoči 28letni mesar Marij Schwagerl se je nahajal včeraj v mesnici Ivana Veroneseja v ul. del Tintore št. 2, kar mu je nenadoma pršlo slabo. Prepeljali so ga v bolnišnico, toda komaj so dospeli tjakaj, je bil Schwagerl že mrtev. Zadel ga je kap.

Premog sta kradla. Včeraj popoldne sta bila aretirana na Glavnem trgu 35letni Viktor Segulin, stanujoč v ul. Chiauchlara št. 5, in 34letni Ivan Baje, stanujoč v ulici del Sollitario št. 2, ko sta peljala na vozičku 150 kg premoga, za katerega se je izkazalo, da je bil ukraden. Aretiranca nista hotela povedati, kje sta ukradla premog.

Koledar in vreme. — Danes: Pov. Križa. — Jutri: Ime Marije. Temperatura ob 2. popoldne 14 Cels. Vreme včeraj: deževno. — Viemenska napoved za Primorsko: deževno.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa. — Redna skupna telovadba župnih vaditeljskih zborov: Danes v soboto ob pol osmih: člani.

Ciril-Methodove podružnice za Barkovlje, Rojan in Škorkljo-Belvedere imajo danes v soboto, 14. t. m. ob 8 zvečer v „Konsumnem društvu“ v Rojanu skupni sestanek radi skupne veselice in prid. Ciril-Methodovi družbi. Temu sestanku naj pristopijo blagohotno tudi zastopniki pevskih društev „Arija“, „Zarja“ in „Trst“. Radi nujnosti in važnosti dnevnega reda, pričakuje se polnoštevilne udeležbe.

Ciril-Methodove podružnice pri Sv. zvanu, na Vrdelci, v R. colu, Lonjerju, Basovici in Trebčah imajo zelo važno skupno i ejo, danes v soboto ob 8 zvečer v svetovjanskem „Narodnem domu“. Razgovor: glavna skupščina v Trstu.

Za centralni odbor vseh trž. podružnic Anton Gernek.

Tržaško koles. društvo „Balkan“. Člani kolesarji, ki se hočejo vpisati k društveni godbi (fanfari), naj pridejo danes na važen pogovor ob 8:30 zvečer v kavarno „Minerva“.

Opčine. Naše društvo se udeleži jutrišnjega nastopa bratskega vrdeškega „Sokola“ korporativno. Vabim društvenike, da se udeležijo tega izleta v čim večjem številu Zbirališče točno ob 1 popoldne v telo vadnici. Prijatelji „Sokola“ dobrodošli! Načelnik.

Trgovsko izobraževalno društvo prijazno vabi vse člane na redni občni zbor, ki se bo vršil jutri, dne 15. t. m. v društvenih prostorih ul. Sv. Franciška št. 2.

Plesne vaje v „Trgovskem izobraževalnem društvu“ prične jutri dne 15. t. m. popoldne po dokončanem občnem zboru. Dopoldanskih plesnih vaj ob nedeljah letos ne bo. Ob istem času namerava društvo uvesti predavanja ali konverzacije.

Iz Rojana. V dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu uprizore v nedeljo, dne 15. t. m. ob 4:30 pop. poučno in v zabavno trodejanko „Gospodje sinovi“. Igra je imela povsod dober uspeh. Vabimo občinstvo na mnogoštevilen obisk, posebno pa tudi mladino. Po igri bo ples.

Odsek za ljudska predavanja ima v ponedeljek, dne 16. t. m. zvečer ob 7 sejo v „Slovanski Citalnici“. Vsi člani so uljudno vabljeni, da se je brezdvomno udeležijo. Predsednik.

Nar. del. organizacija.

Pozivljamo člane, naj vpišejo svoje otroke le v slovenske šole in vrtce. Delavci! Agitirajmo v tem zmislu med svojimi prijatelji in znanci po delavnicah in pri družinah. — Danes ob 8 zvečer se bo vršil v društvenih prostorih ul. Sv. Franciška št. 2 sestanek tesarske skupine.

— Jutri popoldne pričnejo običajne nedeljske zabave.

— Skupina mestne plinarne NDO sklicuje danes ob 7 zvečer skupni sestanek vseh članov v plinarni. Člani naj prinesejo s seboj članske knjižice, da jih odbor skupine pregleda.

Sestanek se bo vršil v ulici sv. Marka št. 19, gostilna Kosič.

— Skupina uslužbencev c. kr. javnih skladišč, ima danes ob 8 sejo, na katero se vabi vse odbornike in zaupnike.

— V nedeljo, 29. t. m. se bo vršila veselica skupine Lloydovega arzenala na vrtu „Konsumnega društva“ (pri „Tirolcu“) v korist podpornemu zakladu.

Vesti iz Goriške.

Podružnica CMD v Nabrežini vabi na občni zbor v nedeljo 15. sept. 1912 ob 3 popoldne v obrtni šoli. Dnevni red običajen.

Iz Sesišana. Prva CM veselica se bo vršila, kakor že javljeno, dne 15. septembra t. l. v prostorih g. Ivana Šuca v Sesišanu. Na sporedu bo petje, deklamacija, igra „Brat Sokol“, šaljiva pošta, šaljiva loterija in druge zabave. Ob tej priliki se bo vršil tudi cvetlični dan. Po veselici bo sodbodna zabava in ples, pri katerem svira sokolska godba iz Mavinj.

Ta bo prva CM veselica tu v Sesišanu. ki leži skoraj v sovražnih rokah; zatorej prosimo vse zavedne Slovence obile udeležbe. Prihitite nam na pomoč, rodni bratje, kajti le ako nas je več, zmagamo. Pozdravljeni boste najprizračneje. Nudilo se vam bo obilo zabave. V slučaju slabega vremena se veselica in ples preneseta na nedoločen čas. Železniška postaja Vižovlje. Torej na svideenje v nedeljo! Danes pa rodoljubni: Na zdar!

DAROV!

— Za CMD je daroval g. odvetnik dr. Kirmovec K 5.

Listnica uredništva.

Državni kolodvor v Trstu: V nedeljski številki.

Pekarna in slaščičarna Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24.

Kruh večkrat na dan svež, različne moke, vse vrste biskotov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

ANTON LENČEK

trgovec z vinom in gostilničar v Trstu.

Priporočam slav. občinstvu svojo zalogo vina (istrsko, vipavsko, dalmatinsko opolo in kraški teran na drobno in na debelo v ulici della Zonta št. 5, kakor tudi svojo

gostilno „Al gallo“

na trgu pred vojašnico Piazza Ca-erma št. 5, kjer ima na razpolago poleg omenjenih vin, tudi vedno sveže pivo in gorika in mrzla jedila. Cene zmerne

Gostilna „Alla Colomba“

Trst, ulica Commerciale št. 14

toči najbolje dalmatinsko in istrsko črno vino in izvrsten opolo, kakor tudi najbolji marsala, vermouht itd. Vedno sveže pivo Domača kuhinja: mrzla in gorika jedila vedno na razpolago.

POSTREŽBA TOČNA. — CENE ZMERNE. Za obilen obisk se priporoča udani LEOPOLD NOVIČ, lastnik.

MATERE! — Ako hočete imeti zdrave in močne otroke, dojite jih same in uporabljajte za zboljšanje in pomnoženje lastnega mleka

ELLOL

zelo okusen izdelek, priporočen in predpisan od mnogih zdravnikov. Ta izdelek odpravlja vsled svoje izborne hranilne moči bolezn, ki so jim podvržene matere, ki same dojijo namreč vrtenje in bolečine v glavi, v hrbtu itd. Številna zdravniška spričevala.

Prodaja se v vseh lekarnah. Glavna zaloga:

lekarna „GALENO“, VIA S. CILINO - TRST.

Železničar, ki je inseriral 6. t. m. v „Edinosti“, je naprošen, da dvigne pismo na glavni pošti pod „Resnost“.

Milopesek („Sabbis saponacea“) je najboljšje sredstvo za umivanje, bodisi od česar koli umazanih rok. Čiščenje vsakovrstnih lesenih, steklenih itd predmetov in kuhinjskih posučin. Prodajajo ga mirodilnice in trgovine jest i. 1944

Abiturijent realke, z enoletno pisarniško vajo zmogel slovensčine, nemščine in italijanščine z do rim znanjem hrvatskeva in francoskega jezika, nemške st nografijske, išče tukaj ali zunaj primerne službe. Ponudbe „Dobra moč“ na Inseratni oddelek Edinosti. 1947

Odda se v najem soba z dvema posteljama a hrano po ceni. Ul. Toire bianca 13, III. krojačnica. 1949

izvrstne plošče „Odeon“ slovenski ter novi gramofoni se prodajo takoj po polovčni ceni. Pišite „Fonograf“ poštnolež č. Trst. 1950

Od 200 do 300 litrov pasteuriziranega mleka se odda takoj. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 1937

Hlev za več parov konj, prostor za vozove in lakko tudi stanovanje v bližini vojaške bolnišnice se odda. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1938

Penzijonirani orožnik išče stalne in primerne službe kot „kladiščnik“, sluga v banki ali v kaki odvetniški ali drugi pisarni. Ponudbe naj se pošiljajo pod „Orožnik 30“ na inseratni oddelek Edinosti. 1921

Stanovanje, soba in kuhinja, v bližini južnega kolovoza, čisto, s ažno se odda. — Povprašati v Mlekarni Hrušica, ulica delle Poste 16. 1913

Vino črno in belo, izvrstno, ima na prodaj Josip Pertot, Barkovlje, Rumena hiša 524. 1930

Mleko razpošilja na dom po zmernih cenah mlekarna „New York“, ulica Donat Bramante 4. 1915

Služkinje in hlapci dobje zelo dobra me-ta v posredovalnici ulica Barriera 7, II. Becher. 1935

Potrebujem dnevno 300—400 litrov mleka svežega. Ponudbe pod „Sociale“ Edinosti takoj. 1932

Iščem če-ljarskega pomočnika za mešano delo. Schenk, Belvedere 32. 1928

Proda se kolarsko, kovaško in ključavničarsko or dje ali pa se odda v najem prostor v katerem se nahaja isto z orožjem vred proti nizki ceni. Najemnina prostora nizka. Prostor se nahaja pri Sv. Ivanu in je edina obrt v celem okraju Pojasnila daje tvrška sodavice Adrija, Sv. Ivan 541. 1927

Trgovina obuval išče 15—17 let staro rega dečka večšega slovenskega, italijanskega in nekoliko nemškega jezika, kot trgovskega vsjenca. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1916

Carlo König, Trst, ul. Belvedere št. 22 išče dečka za manufakturno prodajalno zmogelga slovensčine, nemščine in laščine.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11—12

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

POZOR! odp-la se je nova čevljarska delavnica.

Izdelujejo se vsake vrste čevlji; poprave se izvršujejo hitro. Cene zmerne. Izdelujejo se tudi gornji deli za čevljarje na ducat in po meri. — Udano se priporoča

Mihael Hučič

Trst, Salita del Promontorio 3.

Trgovina oblek **AL GRAN MERCURIO** se je preselila v isto ulico nasproti št. 8. **Obleke za može in ženske** po izvredno nizkih cenah.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da **se je preselil** v ulico Belvedere 57 ter se priporoča za obilen obisk. **Anton Novak, brivec** prej v ul. Sette Fontane 13. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

NUOVO
Hôtel Provinciale
(Novi deželni h6tel)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

Matija Bulić
priporoča cenj. občinstvu svojo gostilno „Ai buoni amici“ ulica Belvedere št. 39, točilnico vina in piva z raznimi mrzlimi jedili v Trstu, v ulici Benvenuto Cellini št. 1, gostilno „Al buon Almissan“ v Rojanu, ul. Montorsino 3, točilnico vina v Barkovljah (Bovedo), ul. Perarolo št. 342 (hiša Ščuka).
Toči se prvovrstno dalmatinsko črno, belo in opolo vino iz Omiša ter pivo.

Bogomil Pino
= = urar in zlatar = =
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhovov, prstanov s dijamanti in brez dijamantov, žezneke verižice, zlate in sreberne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Priporočam cenj. občinstvu svojo gostilno **Alla Città di Klagenfurt** Trst, Salita di Promontorio št. 5.
Toči se vino vipavsko, istrsko in teran. — Češko pivo. Kuhinja vedno pripravljena z dobrimi jedili. Sobe za spanje od K r naprej. Cene zmerne. Franc Pernek, lastnik.

Trgovina kuhinjskih potrebščin
Trst, ul. Commerciale 3.
Velik izbor kuhinjske in sploh hišne priprave, porecelane in steklovine, luči in lesenih priprav.

Umetni : fotografični ateljè
pri sv. Jakoba - TRST. pri sv. Jakoba - TRST.
ulica Rive št. 48 (pritližje)
Izvajajo vse fotografiske dela, kakor tudi razgleda, posnetka, notranjost lokalov, poročalske plošče in vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.
Posebnost: Povečanje vsakotere fotografije.
Kadi skobnosti P. B. narednik sprejema naročila in jih izvršuje na doma, eventualno tudi svaž mesta.

Aristide Gualco - Trst
via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.
Odlikovana tovarna (z zlato) cevi in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.
Srejejena vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.